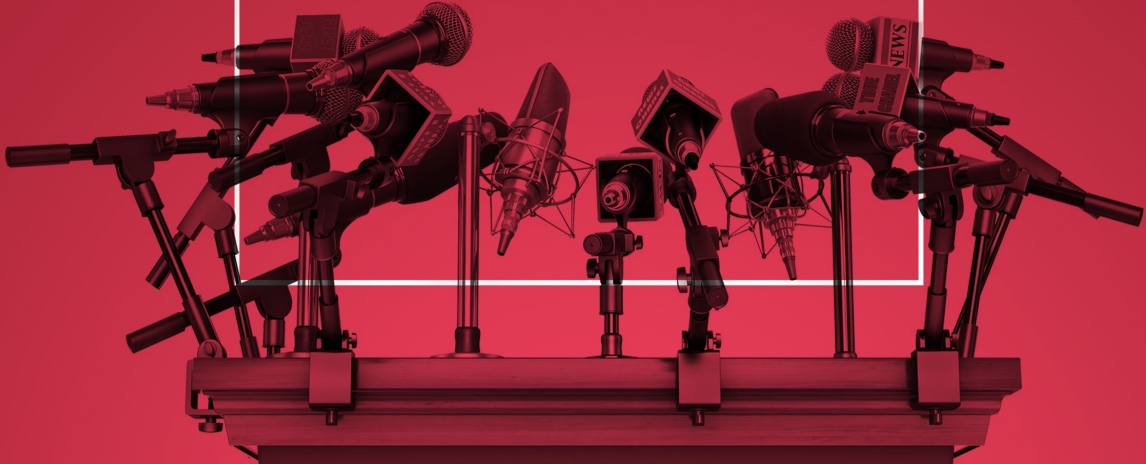

EPAM EKONOMİ VE POLİTİKA
Araştırmaları Merkezi
İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ

Haftalık Dış Politika ve Ekonomi Bülteni

69. Bülten

İSÜ | İSTİNYE
ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL

istinye.edu.tr | 0850 283 60 00

[f /istinyeuniv.edu](https://www.facebook.com/istinyeuniv.edu) [t /istinyeunivedu](https://www.instagram.com/istinyeunivedu) [i /istinyeunivedu](https://www.instagram.com/istinyeunivedu)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Üs Kurmak.

Doç.Dr. Fahri Erenel-EPAM Müdürü

Kıbrıs adası tarih boyunca jeopolitik önemi hiçbir zaman yitirmemiştir. 1990'lı yıllar ile birlikte Doğu Akdeniz büyük güçlerin yeni mücadele alanı haline gelmiştir. Her geçen gün yeni bölgesel aktörlerin (örgütler dahil) katılımı nedeniyle bölgede stratejik bir dengenin oluşması ve sürdürülebilirliği giderek zorlaşmıştır. Bütün jeopolitik teorilerde önemi ortaya konulan Kıbrıs adası, dünya ana kıtasında merkezi konumda bulunması, Süveyş kanalını kontrol eden özelliği, Ortadoğu, Anadolu ve Kuzey Afrika'ya hemen hemen eşit uzaklıkta olması önemini arttırmakta, güçlerin hakimiyet mücadelelerinde artan ölçüde önemli yer tutmaya devam etmektedir. İngiltere'nin Kıbrıs'ta bulunan iki üssü ve bu üslerin bahsedilen üç bölgeyi kontrol özelliği adanın önemini ortaya koymaktadır. Almanya'nın GKRY'ni Avrupa Birliği'ne alma çabalarının altında AB vasıtası ile güç mücadelesinin içinde olmak ve ABD'nin bölgede ki gücünü dengelemenin yattığı unutulmamalıdır.

ABD Başkanlık seçim yarışı Trump ve Biden arasında devam etmektedir. ABD'li yatırım bankası JP Morgan, 3 Kasım'daki ABD başkanlık seçimlerine ilişkin raporunda Joe Biden'ın başkanlığından en olumsuz etkilenecek para birimlerinin Türk Lirası ve Rus Rublesi olacağına yer vermiştir. Bu durum Biden'ın bugüne kadar ki seçim söylemlerinden kaynaklanmaktadır. Trump'ın seçilmesi halinde ise her iki ülke paralarının değer kazanacağı raporun diğer önemli bir yanını teşkil etmektedir. Biden, konuşmalarının bir çok bölümünde Rusya ile Türkiye'yi öncelikle durdurulması ve zayıflatılması gereken iki hedef olarak, ABD'nin yeniden hegemonik güç olmasının önünde en büyük engel olarak görmektedir. Bu iki ülke sınırlandırılmadan (Türkiye ve Rusya'ya İran'ı eklemek gerekir) Çin'in ilerleyişini durduramayacaklarını, Çin'i sadece Güney Çin Denizi'nde önlemeye çalışmak veya bölge ülkelerini zorlayarak kuşatmaya çalışmanın Çin'in anında verdiği karşılıklar nedeniyle zor olduğunu ABD görmüştür.

Pompeo'nun Türkiye'ye adeta "Çin ile ilişkilerini sınırla" şeklinde demeç vermesinin altında da bu düşünce yatmaktadır. Ermenistan saldırısı sadece Azerbaycan ve Türkiye'ye yönelik bir saldırı olarak görülmemelidir. Öncelikle, Astana süreci ile Rusya, İran ve Türkiye arasına nifak tohumu sokmak olarak amaçlandığı aşîkar. Tovuz saldırısı ağırlıklı olarak tek kuşak tek yolun bu bölümüne yani yolun geçtiğı ölkelere mesaj ise, Türkiye'ye Huawei ile teması kes denmesinin nedeni de orta koridorun yapımını Çin tarafından verilen kredilerle üstlenen Türkiye'ye bu ortaklıktan vazgeç mesajıdır.

Türkiye-ABD ilişkileri ister Trump ister Biden gelsin, artık asla geri dönülemez bir noktaya gelmiştir. ABD'nin Türkiye'ye karşı tüm hamleleri Türkiye'yi kuşatmaya, kabuğuna geri çekilmeye zorlamaya yöneliktir. Bu girişimlerine açık bir şekilde devam etmektedir. Önceleri örtölü bir şekilde yürüttüğü Türkiye karşıtı girişimlerini artık açık olarak yapmaktadır. Sadece son bir ay içinde ki faaliyetleri açık bir şekilde Türkiye karşıtlığının artan boyutunu gözler önüne sermektedir. GKRY'ne silah ambargosunu kaldırması, GKRY silahlı gücünü eğitmek zere anlaşma imzalamaları, Dedeağaç'ta üs kurma çabaları ve bu bölgede, Girit'in Suda limanında Yunanistan Başbakanı ile yapılan gövde gösterisi, Türkiye-Yunanistan sınırının hemen önünde Yunanistan ile orta tatbikat yapması, Bulgaristan'da kara ve hava üslerinin kapasitelerini arttırması, Türkiye'nin Balkanlar da ki etkinliğini kırma girişimleri, Suriye'de terör devleti kurma yolunda artan çabaları, Irak'ın kuzeyinde tekrar bağımsızlık ilanı için yürüttüğü girişimler, Ermenistan Başbakanı Paşinyan'ı kullanarak Ermenistan'da etkinliğini arttırma çabaları ,Kıbrıs sorununun çözümünde GKRY yanlısı tutumu, Doğu Akdeniz'de Türkiye karşıtı yapılanmayı desteklemesi, İsrail'in BAE ve Bahreyn ile imzaladığı işbirliği anlaşmaları, vb. saymak mümkündür. Bu çabalarının nihayetinde Büyük Ortadoğu ve Büyük İsrail projesini gerçekleştirecek şekilde Türkiye'de bir iç savaş çıkararak son noktayı koymak açık hedefleri arasında yer almaktadır. ABD'de Silahlı Kuvvetlerinde yapılan bir harp oyunu senaryosu'nun bu konu üzerine kurulmuş olması asla tesadüf olarak görülmemelidir. Aynı şekilde bir NATO tatbikatı senaryosunda Atatürk ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip

Erdoğan'ın düşman hedef olarak seçilmesi, daha önceleri Muavenet Savaş Gemimize yönelik sözde yanlışlıkla yapılan saldırı, Irak'ta Özel Kuvvet personelimize yönelik muamele, ve elbette FETÖ terör örgütünün kalkışması Türkiye'yi etkisizleştirme ve kaosa sürükleme faaliyetlerinin bir kısmı olarak hafızalarımızda yer etmektedir.

Türkiye'nin direnmeye devam etmesi halinde iç savaşa yönelik girişimlerini hızlandırabileceği dikkatlerden uzak tutulmamalıdır. Türkiye'ye bugüne kadar hiçbir desteği olmasa ve giderek yönetilemez hale gelse de NATO'da kalmanın Türkiye'nin avantajına olacağı, eğer Türkiye NATO'dan kendi isteği ile ayrılırsa ilk alınacak ülkelerin İsrail ve GKRY olacağı ve bu şekilde NATO görev alanının ABD'nin istediği şekilde Ortadoğu'yu ve dolayısı ile İran'ı da kapsayacak şekilde doğruya doğru genişleyeceğinde şüphe edilmemelidir. Hemen arkasından, Fransa'nın bir türlü Türkiye faktörü nedeniyle gerçekleştiremediği NATO'ya tahsis ettikleri güçlerin aynı zamanda AB Silahlı Gücü olan PESCO kapsamında kullanılması hedefinin de gerçekleştirilebileceği, bu suretle AB'nin teşkil edilecek askeri gücünü kullanarak, başta GKRY'ne askeri destek sağlamak olmak üzere Doğu Akdeniz'de etkinliğini arttırmaya çalışacağı da dikkate alınmalıdır.

Kendi isteği ile olmasa bile, kendi değerlerini yansıtmadığı, artan aşırı milliyetçilik, İslam karşıtlığı vb. nedenlerle Türkiye'yi başta NATO olmak üzere örgütlerden Türkiye'yi çıkarmak için her türlü çabayı göstereceklerdir. Ve aynı zamanda da Rusya ve Çin'e yaklaşması da engellenerek adeta tek başına bırakılmak istenilmektedir. Bu suretle bölünmesi ve parçalanmasının daha kolay olacağı hesap edilmektedir.

Bu çabaları kırmak gerekiyor. Türkiye'nin bugüne kadar hamleleri ABD eksenli bu kuşatmayı kırmaya yönelik olmuştur ve sonuçları itibari ile başarı sağlamıştır da. ABD'nin bu tür girişimlerin devam edeceği beklenmelidir. Öncelikle Ortadoğu'da tam hakimiyet için Türkiye ve İran parçalanmalı ve çevreleri ile bağlantı kuramaz hale gelmeleridir. Bu İsrail içinde gereklidir.

Adanın güneyinde Londra ve Zürich anlaşmaları ile garantör olan devletler arasında Kıbrıs sorununun çözümü gerekirken AB'nin, ABD'nin, İsrail'in, GKRY'nin arkasında olmasında da adada tam hakimiyetin sağlanması ve Türkiye'nin buradan uzaklaştırılması yatmaktadır. Maraş konusu'nun seçime birkaç gün kala birden bire hükümet düşürmeye gidecek kadar ön plan çıkmasının arkasında da bu hedefi aramak gerekir. Hükümet krizinin seçim öncesine rastlaması tesadüf olarak görülmemelidir. Seçmenlerin iradesini etkileyerek Türkiye'yi tamamen dışarıda bırakacak, KKTC'ni Federasyon tipi bir yapılanma içinde eriterek AB'ye girmesini hedefleyen Akıncı ve çevresinin ABD destekli bir girişimi olması da ihtimal dahilindedir.

KKTC her ne pahasına olursa elde tutulmalıdır. Bunun için karşı hamlelere ihtiyaç vardır. Türkiye'nin KKTC'de tek başına üs kurması diğer bir ülkeye bu konuda sağlanacak üs kolaylığı kadar etkili olmayacaktır. Etkinin arttırılması ABD'nin en önemli rakibi olan Rusya ve Çin ile işbirliğinden geçmektedir. Çin'in henüz askeri olmasa da Akdeniz'de kiraladığı limanlar ve yatırımlarla varlığını ciddi bir şekilde arttırdığını biliyoruz. Aynı zamanda BM güvenlik konseyi üyesi olan bu iki ülke ile Kıbrıs merkezli işbirliği dengeleri tamamen değiştirebilecektir. Bunun için Türkiye'nin NATO'dan çıkarılması dahil birçok yaptırımlar artan ölçüde gündeme gelebilecektir. Öncelikle her iki ülkeye ayrı ayrı ticari liman kolaylıkları sağlanabilir ve Çin'e bir KKTC'de yeni bir liman yapımı için bir kıyı bölgesi kiralanabilir. Bu durum KKTC ekonomisine gelir ve istihdam açısında da önemli katkı sağlayabilecektir.

Ayrıca, söz konusu iki ülkeye üs imkanı verilmesi, KKTC'nin tanınmasına dakatki sağlayabilecek ve bu ülkelerle birlikte hareket eden çok sayıda ülke KKTC'yi tanıyabilecek ve bu durum KKTC'nin izole edilmiş durumdan çıkmasının önünü açabilecektir.

Kurulacak ortak üs veya ayrı üsler Doğu Akdeniz siyasetini ve tarafları tamamen yeniden şekillendirecektir. Bu üs, Türkiye ve Rusya'yı kuşatmasına karşı ABD'ye ortak en önemli cevap olacaktır Aynı

zamanda, KKTC'nin tanınması Doğu Akdeniz üzerinde Rum tezinin zayıflamasına neden olacak, paylaşım için kartlar yeniden karılacaktır. Yunanistan kabuğuna çekilmeye zorlanacaktır. Fransa, GKRY, İsrail, Yunanistan, Mısır, İtalya ve BAE'nin kurduğu saadet zincirinin kırılmasına da yol açabilecektir.

Kısacası bütün dengeler değişebilecektir. Bugün Cibuti'de farklı ideolojilerden birçok devletin nasıl yanyana üs bölgesi varsa KKTC'de olmaması için hiçbir neden bulunmamaktadır.

BM, AB ve etkisini yitirmiş diğer örgütler elbette hayır diyeceklerdir. Ancak,ada da henüz çözüm yok iken Mari'de üs açması için Fransa ile anlaşma imzalayan GKRY'ne neden ses çıkarmamışlardır. Veya İsrail'in burada liman inşa etme girişimlerine neden dur dememektedirler.

Artık BM kararları hiçbir anlam taşımamaktadır. Öyle olsaydı İsrail'in Golan dahil işgal ettiği Suriye ve Filistin toprakların terketmesi, Ermenistan'ın işgal ettiği Dağlık Karabağ ve Rayonları, Rusya'nın Kırım'ı çoktan teslim etmesi gerekirdi.

Artık bu tür örgütler yavaş yavaş tarihe karışmaktadır. Uzun soluklu bu tür örgütlerin devletlerin yaşamında fazla bir rolü olamayacaktır. İttifaklar kısa süreli ve menfaatlerin kesiştiği noktalarda ihtiyaç kadar sürdürülecektir.

Zaman, Realizm zamanıdır. Yani güç ile sorunların çözüldüğü bir süreci yaşıyoruz. Diğer uluslararası teoriler denenmiş, ancak barış ve adaleti tesis etmekte yetersiz kalmışlardır. Güç kullanma tehdidi veya kullanma en önemli dış politika enstrümanı haline gelmiştir.

Kıbrıs adası Osmanlı İmparatorluğundan Türkiye Cumhuriyetine geçen bir mirastır. Rahmetli Halil İnalcık Hocamızın belirttikleri gibi biz Kıbrıs'ı Rumlardan almadık ki Rumlara verelim.1571 yılında Venediklilerden fethedilmiştir. Karşımızda asla bir Rum devleti olmamıştır. 1877-1878 Osmanlı –Rus Harbi sırasında Rusya'ya karşı İngiltere'yi yanımıza alarak denge oluşturma girişimlerinin bir sonucu olarak Kıbrıs adası üs

oluşturması için İngiltere'ye geçici olarak verilmiştir. Abdülhamid, 4 Haziran 1878'de yapılan Osmanlı- İngiliz İttifak anlaşmasını onaylarken anlaşmanın üzerine kendi yazısı ile "**Hukuk-ı Şahaneme asla halel gelmemesi şartı ile muahedenameyi tasdik ederim**" cümlesini yazarak 15 Temmuz 1878 tarihinde onaylamıştır. Aynı gün yapılan anlaşmanın iki ülke yetkilileri arasında teati edilmesi töreninde de İngiltere Büyükelçisi Henry Layard'dan Padişahın isteği ile Kıbrıs'ta Padişahın egemenlik hak ve yetkilerine hiçbir zaman kısıtlama getirilmeyeceğine dair bir senet alınmıştır. Kıbrıs, İngiltere'ye devredilirken Osmanlı devletine yılda 22 bin kese/92.800 Sterlin vergi verilmesi tespit edilmiş, ancak bu vergi Osmanlı Devletinin borçlarına sayılarak ödenmemiş, tam tersine İngiltere ada da yaşayanlardan ciddi anlamda vergiler toplamıştır.

Churchill'in "Bu adaletsiz, ahlaksız düzenleme ile bu perişan adadan yılda ortalama 60.000 Sterlin veya hepsi birlikte yaklaşık 1.600.000 Sterlin koparmayı 27 sene boyunca sürdürdük." diye yazması İngiltere'nin Kıbrıs'ı nasıl sömürdüğünü göstermesi açısından önem taşımaktadır. 1 nci dünya savaşında Osmanlı Devleti'nin karşı cephede bulunmasını fırsata dönüştüren İngiltere terk taraflı bir hüküm ile adayı ilhak ettiğini ilan etmiştir.

Lord Curzon'da, 03 Ocak 1919 tarihli "Kıbrıs'ın Geleceği" başlıklı muhtırasında İngiltere'nin Kıbrıs politikasını çerçevesini çizmekte ve Yunanistan'ın adayı kendilerine verilmesi taleplerini dile getirmekte ve adanın asla Yunanistan yönetimine geçmediğini aşağıda yer verilen cümleleri ile açıklıyor.

"Coğrafi açıdan bütünüyle farklı bir sisteme ait olan Kıbrıs'ın uzun tarihi içinde Mısır, Pers, Asur, Roma, Büyük Britanya (I. Richard), Venedik, Ceneviz ve Türkiye'ye bağlandığını , ancak Yunanistan'ın Adaya hiç sahip olmamış tek Akdeniz devleti olduğunu beyan etmektedir. Yunanistan'ın iddiasının yalnız ırki zeminde olduğuna işaret eden Lord Curzon, Ada'da 220 bin Rum veya Rumca konuşan ile 60 bin Müslüman yaşadığını belirtmektedir."

2 nci Dünya savaşı sonrası yaşanan gelişmeler kapsamında İngiltere'nin adanın tamamında egemenlik düşüncesini sadece üs bölgeleri ile sınırlama stratejisinin bir sonucu olarak, 1957 yılında Türkiye ve Yunanistan'ı da davet ederek başlattığı görüşmeler sonucu imzalanan ve üç ülkenin garantörlüğünü öngören Londra ve Zürih anlaşmaları ile Kıbrıs sorunu giderek çözülmesi zorlaşan bir duruma dönüşmüştür.

Kıbrıs,380 yıl Osmanlı Devleti egemenliğinde barış ve istikrar altında varlığını sürdürmüştür. Adada ki Rumların yaşamlarını dillerini, dinlerini ve mezheplerini muhafaza ederek devam ettirmelerinde Osmanlı Devleti'nin geleneksel hoşgörüsünün yattığı bir gerçektir. Eğer Osmanlı Devleti bugün adanın %3'nü üs bölgeleri ile elinde tutmaya İngiltere'nin eline geçirdiği sömürgelerinde yaptığı gibi kendi dilini, yaşam tarzını, toplumsal düzeni adapte ettirse idi, bugün ada da tek bir Rum bile kalmaz,ada tamamen Türkçe konuşan bir toplum haline gelirdi.

Kıbrıs adası'nın Türkiye açısından var olan önemi giderek artmaktadır. Üzerinde üssü bulunan veya üs almaya çalışan sömürgeci devletlere karşı proaktif politika izlememiz ada üzerinde ki tarihsel geçmişimiz açısından da önem taşımaktadır. Türkiye ile KKTC bir bütündür. Adaya hakim olan Doğu Akdeniz'i kontrol altında tutar.

Kaynakça:

Satan ,A.(2012).Yeni İngiliz Belgeleri Işığında Kıbrıs ve Önemi, Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Araştırmaları , <https://dergipark.org.tr/pub/iuydta/issue/950/10707>

Tamçelik,S.(2011).Kıbrıs'taki İngiliz Üslerinin Stratejik Önemi,Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi ,Cilt:8.Sayı:1,2011

<https://www.yenisafak.com/yazarlar/mustafaarmagan/kibrisi-ingiltereye-sultan-abdulhamid-mi-verdi-2031863>

Bölgesel ve küresel güçler açısından Dağlık Karabağ sorunu

Doç. Dr. Yıldız Deveci Bozkuş

<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/bolgesel-ve-kuresel-gucler-acisindan-daglik-karabag-sorunu/2001087>

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla açığa çıkan, başta Kafkasya olmak üzere birçok bölgede yaşanan sınır sorunları ve dondurulmuş meseleler, günümüzde adeta artçı depremler gibi bölgedeki varlığını hissettirmeye devam ediyor. Aralarında Abhazya ve Osetya'yı da zikredebileceğimiz bu sorunlardan biri olan Dağlık Karabağ, bölgedeki en güncel ve karmaşık meselelerden biri olarak, bu günlerde yeniden gündemde. Bölgedeki birçok sorunun temelinde tarihî gelişmeler önemli bir yer tutuyor. Bu sorunlar bazen gündemde yer almıyor veya donduruluyor, bazen de Dağlık Karabağ sorunda olduğu gibi, günlerce gündemden düşmüyor. Öncelikle bu sorunların konjonktürel olarak dondurulup, daha sonra gerek bölgesel gerekse de küresel gelişmeler ışığında yeniden gündeme getirildiğini ve adeta birer araç olarak kullanıldığını hatırdan çıkarmamalıyız. Çünkü Sovyetler döneminde, bölgedeki tüm etnik grupların Rusya'ya göbekten bağlı olması için bu tür bir politika izlenmişti ve bu sorunlar sadece Güney Kafkasya'da değil Kuzey Kafkasya'da da zaman zaman yeniden alevlenmektedir.

Dağlık Karabağ bölgesindeki son dönem gelişmelerinden çıkarılabilecek en önemli sonuç, Türkiye'nin özellikle Kafkaslardaki etkisinin artmasından rahatsız olan tarihî, küresel ve bölgesel rakiplerinin bir kez daha ortaya çıkmış olmasıdır. Bu nedenle, Türkiye'nin bu konuda izlediği politika hem bölgesel hem de küresel güçler tarafından yakından takip edilmekte ve hatta Türkiye doğrudan bu sürecin içine dahil edilmeye çalışılmaktadır.

Dağlık Karabağ sorunu özelinde, bölgenin tarihsel geçmişi ve Rusya'nın buradaki demografik yapının şekillenmesindeki rolü göz önünde bulundurulduğunda, meselenin kökeni daha net bir biçimde

anlaşılabilir. Dağlık Karabağ bölgesi, geçmişte olduğu gibi bugün de, küresel ve bölgesel güçler açısından stratejik öneme sahip bir coğrafyada yer almaktadır. Özellikle Sovyetler sonrası süreçte, Ermenistan açısından bu bölgenin önemi daha da artmıştır. Peki, yaklaşık 30 yıl önce Ermenistan'ın Azerbaycan topraklarını işgaliyle başlayan bu süreçte, bölge neden halen sağlıklı bir çözüme kavuşturulamamıştır? Bunun birden fazla nedeninin olduğu artık herkes tarafından bilinen bir gerçek. Bölgenin en önemli aktörlerinden biri olan Rusya'nın sıcak bakmadığı hiçbir çözüm önerisinin uzun ömürlü olamayacağı zaten aşikâr. Bu durum sadece Nikol Paşinyan döneminde değil, daha önceki Serj Sarkisyan ve Robert Koçaryan dönemlerinde de açık bir biçimde görülmüştü. Fakat Nikol Paşinyan'ın, Dağlık Karabağ'da yaşananlar, ülkede yeniden seferberlik ilan edilmesi ve Ermenistan'ın uluslararası kamuoyundaki konumu karşısında artık Ermeni toplumunda Paşinyan yönetimine karşı ciddi bir tepkinin meydana gelmesi gibi farklılıklarla seleflerinden ayrıştığını söylemek mümkün.

Dağlık Karabağ'da yaşanan gelişmelerin sadece bölgede değil uluslararası arenada da önemli birtakım yansımaları olmuştur. Bölgede yaşananlar karşısında, başta bölgesel aktörler olmak üzere herkes

neredeyse tarafını açık bir biçimde ortaya koyan beyanatlarda bulunmuştur. Azerbaycan’a destek verdiğini beyan eden ülkeler arasında Türkiye, Moldova, Pakistan, Gürcistan, Ukrayna, Libya, Afganistan, İsrail, İtalya, Bosna Hersek, Irak ve Kolombiya yer alırken, Ermenistan’ın yanında olduğunu açıklayanlar ise Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), Guatemala ve Fransa oldu. Taraflarını resmî olarak belirleyen bu ülkelerin yanında, Avrupa Birliği gibi uluslararası kuruluşlar ise “arabuluculuğa hazırız” mesajı verdi.

İki ülke arasındaki çatışmaların, bu kez farklı dinamiklerle örülü bir yapısı olmakla birlikte, daha uzun süre devam edecek gibi görüldüğünü söylemeliyiz. Özellikle Azerbaycan’ın yeni bir müzakereye başlamayacağı yönündeki beyanatlari da bu duruma işaret ediyor. Burada dikkat çeken ilk husus, yaklaşık otuz yıldır çözüme kavuşturulamayan bu sorunla ilgili olarak şimdiye kadar elini taşın altına koymayan uluslararası camianın bundan sonra nasıl bir yol izleyeceğidir. Kamuoyu oluşturma hususunda Ermenistan tarafı yoğun bir çaba içerisine girmiş ve uluslararası kamuoyunu yönlendirmek için çok sayıda asılsız haberlere yer verdi. Bu haberler arasında Türk F-16’larının bir Ermeni Su-25’ini vurduğuna, Azerbaycan’ın Karabağ’daki hava operasyonlarının kontrolünü Türkiye’ye havale ettiğine, Türkiye’nin Erzurum-Kars bölgesinden çatışma sürecini kontrol ettiğine dair haberler Ermeni basınında ilk sıralarda yer aldı. Bu konuda bir diğer iftira da Türkiye’nin bölgeye Suriyeli milisler ya da başka birlikler gönderdiğiydi; fakat AB tarafından da iddiaların gerçeği yansıtmadığı belirtildi. Benzer şekilde, bazı Rus gazeteciler ise Wagner’e ait paralı askerlerin Ermenistan tarafında cephede görev aldığını iddia ettiler. Tüm bu yaşananlar ve iddialar, aynı zamanda tarafların söylemlerinin de iyice sertleşmesine neden oldu.

Dağlık Karabağ sorununda, bu süreçte Batılı devletler kadar Orta Doğu’daki devletlerin tutum ve davranışları da ön plana çıktı. Konjonktürel olarak Ermenistan’ın yanında yer alan bir ülke olan İran arabuluculuk önerisinde de bulundu; topraklarında yaşayan Azerbaycan Türklerinin İran-Ermenistan sınırında Ermenistan’a silah taşıyan tırları protesto etmesiyle gündeme gelmiş olsa da İran yönetimi

Ermenistan'a verdiği desteği devam ettirdi. Kritik öneme sahip bölgelerin birer birer işgalden kurtarılması açısından, Ermenistan'a gelen yardımların kesilmesi konusunda da İran'ın stratejik bir öneme sahip olduğunun belirtilmesinde yarar var.

Bölgede yaşananlar, Rusya Federasyonu'nun Ermenistan'da bulunan askeri üslerinin bu süreçte devreye sokulabileceğine dair bazı haberleri de ön plana çıkardı. Fakat konuya Rusya açısından bakıldığında, bir yandan bölgedeki artık neredeyse tek müttefiki diyebileceğimiz Ermenistan, diğer taraftan ise özellikle de petrol gelirleri nedeniyle iyi ilişkiler sürdürmesi gereken Azerbaycan yer almaktadır. Bu nedenle her iki tarafla da ilişkilerini iyi tutması, özellikle bölge ülkelerinin Batı ile yakınlaşmasını engellemek açısından elzem görünmektedir. Rusya'nın aynı politikayı sürdüreceği ve her iki tarafa da silah satmaya devam edeceği kuvvetle muhtemel. Ancak bu politika da kendi içinde çelişkiler barındırıyor: Bir yandan Minsk Grubu'nun eş başkanı olan Rusya'nın sorunu çözüme kavuşturması beklenirken, öte yandan aynı Rusya'nın taraflara silah satması düşündürücü.

Taraflara ateşkes çağrısında bulunanlar arasında Almanya Başbakanı Angela Merkel ve ABD'li diplomatlar da yer aldı. Ermenistan bu konuda ABD'yi adeta şikâyet mercii olarak gördü ve "Türkiye'nin bölgede Ermenilere karşı Amerikan yapımı F-16'ları kullandığını" ileri sürerek bunun durdurulması hususunda ABD'nin neden bir şey yapmadığını sorguladı. Ermenistan tarafı çatışmaların başlangıcından beri, Türkiye'nin bölgede aktif bir şekilde rol aldığını ileri sürerek adeta Türkiye'yi sürece dahil etmeye çalışıyor; Türkiye ve Azerbaycan tarafından yapılan resmî açıklamalarda ise sık sık Türkiye'nin bu çatışmalarda taraf olmadığı dile getiriliyor. Konuyla ilgili Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) Minsk Grubu da taraflara koşulsuz ateşkes çağrısında bulundu. NATO ise Türkiye'den bölgedeki nüfuzunu kullanarak tansiyonun düşürülmesine aracılık etmesini istedi. AGİT Minsk Grubunun ve Batılı devletlerin konuyla ilgili açıklamalarına bakıldığında, bu beyanatların aslında Rusya için de bir mesaj barındırdığı söylenebilir. Nitekim Batılı devletler ve uluslararası kuruluşlar her ne kadar konuyla ilgili somut bir adım atılması

hususunda aktif olmasalar da, bölgenin kaderini tamamen Rusya'ya bırakmadıklarını da bu mesajlarla teyit etmekte. Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyi ise Dağlık Karabağ konulu toplantıda, sorunun çözümü için Minsk Grubu'nun sorumluluk alması gerektiğini beyan etti.

Sonuç olarak, günümüzde bölgede yaşanan tüm sorunların temelinde, tarihsel süreçte Rusya'nın Kafkasya bölgesine dair izlediği politikaların önemli bir payının olduğu söylenmelidir. Bugün bölgesel bir sorun olarak ortada duran bu konuda da, Rusya'nın onaylamadığı bir çözüm, bölgeye uzun vadeli bir barış getiremeyecektir. Bu nedenle, bu çatışmaların uzun ve kısa vadeli olmak üzere çok sayıda bölgesel sonucu olacağı aşîkâr. Bu çatışma süreci Rusya'nın (tarihte olduğu gibi) bir kez daha Ermenistan üzerinde güçlü bir etki kurmasına sebep olacaktır. Özellikle Paşinyan dönemiyle birlikte Ermenistan, Rus karşıtı bir politika izleyeceğinin sinyallerini vermiş ve daha Batı yanlısı bir imaj çizmişti. Bu dönemle birlikte bu imajın da büyük oranda zarar göreceği anlaşılmaktadır.

Bu gelişmelerden çıkarılabilecek en önemli sonuçlardan biri de Türkiye'nin özellikle Kafkaslardaki etkisinin artmasından rahatsız olan tarihî, küresel ve bölgesel rakiplerinin bir kez daha ortaya çıkmış olmasıdır. Bu nedenle, Türkiye'nin bu konuda izlediği politika hem bölgesel hem de küresel güçler tarafından yakından takip edilmekte ve hatta Türkiye doğrudan bu sürecin içine dahil edilmeye çalışılmaktadır.

Batılı devletlerin veya küresel güçlerin Kafkasya bölgesiyle ilgili şimdiye kadarki tutum ve politikaları göz önünde bulundurulduğunda, yeni dönemde, bölgede barışın sağlanmasında, bu barışın korunmasında ve şartlarının belirlenmesinde artık söz konusu güçlerden ziyade Türkiye'nin aktif olarak rol alması gerekecektir. Türkiye'nin Kafkasya bölgesiyle tarihî, kültürel ekonomik ve coğrafi bağlara sahip olduğunun bir kez daha hatırlanmasında fayda vardır.

[Doç. Dr. Yıldız Deveci Bozkuş Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Kafkasya Çalışmaları Anabilim Dalı öğretim üyesidir]

Dağlık Karabağ: Çatışmalarda İHA'lar nasıl bir rol oynadı.

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-54482105>

Azerbaycan'ın Dağlık Karabağ'da Ermeni hedeflerine insansız hava araçlarıyla (İHA) düzenlediği saldırılar son günlerde yoğunlaşan çatışmalara damga vurdu. Bu görüntüler Azerbaycan'ın Türkiye'de üretilen Bayraktar marka İHA'ları satın aldığı ve kullandığı iddialarının ortaya çıkmasına neden oldu; bu duruma uluslararası alanda tepki gösterildi.

Azerbaycan Savunma Bakanlığı, hedeflerin konumunu veren keşif İHA'larıyla çekilen ve kamikaze görevini üstlenen İHA'ların görüntülerini servis etti. Kamikaze görevi gören İHA'lar, mühimmatı dolaştırarak, hedefleri onlara doğru uçarak ve patlatarak yok ediyor.

Son dönemde Azerbaycan da Ermenistan da silah alıyor; ancak Azerbaycan, Ermenistan'dan daha fazla alım gerçekleştirdi. Uzmanlar, Azerbaycan tarafından servis edilen çoğu görüntünün Türk yapımı Bayraktar TB2 ile çekildiği görüşünde. Baykar isimli şirketin ürettiği Bayraktar TB2 Taktik Silahlı İnsansız Hava Aracı, otonom olarak keşif ve hedef belirleme amacıyla kullanılıyor.

Türkiye bu İHA'yı Suriye'de Şubat 2020'de düzenlenen Bahar Kalkanı Harekâtı ve ondan önce de Libya'da General Halife Hafter'in güçlerine karşı kullandı.

Türkiye, Bayraktar TB2'leri Ukrayna'ya sattı. 6 Ekim'de Anadolu Ajansı, Sırbistan'ın da bu İHA'lara ilgi duyduğunu açıkladı. Her ne kadar uzmanlar Bayraktar TB2'lerin Ermenistan'ın zırhlı araçlarına gerçekleştirilen saldırı için görüntüleri sağladığı konusunda emin olsa da, bu İHA'ların Azerbaycan Silahlı Kuvvetleri'nin bir parçası olduğuna dair resmi bir açıklama yok.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, 5 Ekim'de Azerbaycan'ın bir kısım Türk İHA'larına sahip olduğunu açıkladı. Belgeler, bu İHA'ların alındığını doğruluyor ancak buna dair resmi belgeler yayımlanmadı.

Türk İHA'larının ithal edildiğine ve kullanıldığına dair resmi bir bilginin olmamasının sebebi, üçüncü ülke teknolojilerinin kullanılması olabilir.

Pazartesi günü Kanada, Dağlık Karabağ'daki çatışmalarda kullanıldığı iddiaları yüzünden Türkiye'ye İHA yapımında kullanılan teknolojiyi ithal etmeyi kestiklerini açıkladı.

Kanada merkezli silahlanmayı denetleyen sivil toplum kuruluşu Project Ploughshares, Dağlık Karabağ'daki saldırıları görüntüleyen İHA teknolojisinin, L3Harris Technologies adlı uluslararası teknoloji ve savunma şirketinin Kanadalı ekibi tarafından üretildiğini söylüyor. Türkiye ise kendisi gibi NATO üyesi olan Kanada'yı askeri birlik ruhuna karşı gelerek çifte standart uygulamakla suçladı.

Esnek çalışma işsizliğe alternatif mi?

<https://www.dw.com/tr/esnek-%C3%A7al%C4%B1%C5%9Fma-i%C5%9Fsizli%C4%9Fe-alternatif-mi/a-55152840>

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın 29 Eylül'de duyurduğu Yeni Ekonomik Program'da (YEP) istihdamla ilgili politika ve tedbirler başlığı altında, 25 yaş altı ve 50 yaşın üstü çalışanların istihdam edilmelerini kolaylaştırmak için daha esnek koşullar sağlanması, ileri yaş gruplarında istihdamın desteklenmesine yönelik 50 yaş üstü tam zamanlı çalışanların kısmi zamanlı çalışmaya geçişinin teşvik edilmesi ve 10 günden az çalışan 25 yaş altı gençlerin daha kolay istihdam edilmesine imkân sağlamak öngörüldü.

Albayrak açıklamasında, "Gençlerin deneyim kazanarak işgücü piyasasına girişlerini kolaylaştırıcı, kısmi süreli çalışmayı teşvik edici, işgücü piyasasını esnekleştirilmesi yönündeki politikaları hayata geçireceğiz" diyerek esnek çalışmayı genç işsizliğine bir önlem olarak planladıklarını aktardı. TÜİK'in Haziran verilerine göre, Türkiye'de 15-24 yaş arası işsizlik oranı yüzde 26,1.

İş hayatında kabul görmüş çalışma günü ve saatlerinin dışında kalan esnek çalışma düzeni, işçi sendikaları tarafından güvencesiz çalışmanın yaygınlaşacağı gerekçesiyle eleştiriliyor. Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), açıklamasında "başta kıdem

tazminatı olmak üzere, iş güvencesi ve emeklilik haklarının tahrip edileceği" eleştirisinde bulundu. DİSK, YEP yer alan istihdama dair hedeflerin, 25 yaş altı ve 50 yaş üstü çalışanların "ikinci sınıf işçiler" haline getireceğini, Anayasa ve yasalarda güvence altına alınan hakların bir bölümünden yararlanamayacaklarına dikkat çekti. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) Yönetim Kurulu adına açıklama yapan Genel Başkan Ergün Atalay ise çalışanların yüzde 87'sinin örgütsüz, yaklaşık yüzde 34'ünün kayıt dışı olduğu Türkiye'de bu sorunları çözmeden, çalışma hayatında esnek bir düzene geçilmesinin "iş barışını olumsuz yönde etkileyeceğini" ifade etti.

Uzmanlar da esnek çalışma düzenine temkinli yaklaşıyor. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Politikalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Direktörü Prof. Dr. Serdar Sayan, ABD gibi esnek çalışma biçiminin yaygın olduğu ülkelerde bu çalışma türünün tercih edildiğini ancak Türkiye'de durumun farklı olduğunu belirtiyor. Sayan, "Türkiye'de esnek çalışmaya razı olan insanların çoğunluğu bunu, düzenli çalışacak iş bulamadıkları için kabul ediyor. Bu sebeple işsizliğin karşısında esnek çalışmayı kabul edecek binlerce kişi var. Özellikle ileri yaşta işini kaybetmiş insanların çoğu iş bulmada zorlanıyor. O insanlara esnek çalışma imkânı verilse tümüyle işsiz kalmaktansa esnek çalışmayı seçerler. Ölümü görüp, sıtmaya razı olma durumu gibi tercih değil zorunluluk meselesi" diyor.

Teoride esnek çalışmanın güvencesiz çalışma anlamına gelmediğini belirten Sayan, "Pratikte durum farklı olabilir; çünkü bu ülkede kayıtlı statüde ve sabit saatlerde çalışanların dahi kıdem tazminatı başta olmak üzere yasal haklarına erişimi sorunlu" diyor. YEP'teki 10 günden az çalışan 25 yaş altı gençlerin daha kolay istihdam edilmesine imkân tanıyacak düzenlemeyle genç işsizliğinin düşürülmek istendiğini kanısında olan Sayan, "Esnek çalışmanın teşvik edilmesinin genç işsizliğini düşürmede etkili olacağından emin değilim; çünkü iş hayatı gelenekleri buna uygun değil" diyor.

Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi Direktör Yardımcısı Doç. Dr. Gökçe Uysal ise 50 yaş üstü tam zamanlı çalışanların, kısmi zamanlı çalışmaya geçişinin teşvik edilmesi maddesinin detaylandırılmaya muhtaç olduğunu düşünüyor. 50 yaş üstü çalışanların yüksek ihtimal evli ve çocuk sahibi olduğunu söyleyen Uysal, “50 yaş üstü çalışana tam zamanlı işinden kısmi zamanlı işe geç denirse, bu durum gelir kaybına yol açacak mı net olarak belirtilmiyor. Çalışan yaşadığı gelir kaybını kayıt dışı işlerde tamamlamak isteyebilir. Ayrıca kısmi zamanlı çalışmaya teşvik edilenlerin emeklilik primlerinin nasıl hesaplanacağı belirtilmeli. İşgücünü verimli kullanmak için emeklilik yaşı 65’e yükseltildi. 50 yaş üstü insanlardan kısmi verim alacaksak neden bu yapıldı” diye soruyor.

Uysal, var olan işlerde belli yaş gruplarına öncelik tanınmasının ayrımcılığa yol açacağını düşünüyor. Piyasa koşulları esnekleşirken çalışan haklarının korunması gerektiğine dikkat çeken Uysal, “Esnek ve kısmi çalışmanın teşvik edilmesinden kıdem tazminatının nasıl etkileneceği belirtilmiyor. Türkiye’de uzun zamandır kıdem tazminatının fona aktarılması konuşuluyor. Kıdem tazminatının fona aktarılması konuşulduğu gibi işsizlik sigortası imkânlarının çalışan lehine artırılması ve gelir desteğinin sağlanmasını da konuşmalıyız” diye ekliyor.

Toplumsal cinsiyet rollerinin iş gücü piyasasında da belirleyici olduğu dikkat çeken Uysal, çocuk sahibi kadınların hem ev işleriyle hem de çocuk bakımıyla ilgilenmeye devam etmek için esnek çalışmayı tercih ettiklerini anlatıyor. Uzman, “Esnek çalışma bu tip kadınların işgücü piyasasına katılmasında etkili olabilir. Ancak bu kısa vadeli bir çözüm. Kadınlar düşük ücrete, terfi imkânında yoksun ve kötü şartlarda çalışmaya mecbur kalacak üstelik toplumsal cinsiyet rolleri daha da derinleşecek” diyor.

Esnek çalışmanın işsizlik sayılarını etkilemeyeceğini belirten Uysal, “25 yaş altı gençlerin esnek çalışmayı teşvik edilmesinde genç işsizliği düşürmek amaçlanıyor ancak işsizliği düşürmek için esnek çalışma

teşviki değil yeterince istihdam yaratma gereklidir. Özellikle üniversite mezunu genç kadınların işgücüne katılma oranı çok düşük. Eğitim yatırımı yapılan genç kadınlar çeşitli sebeplerle iş bulamıyor buna özel çözümler gerekli” diye konuşuyor.

TÜİK verilerine göre, Türkiye'de ücretli çalışanların yüzde 86'sı sabit saatlerde çalışıyor. 19 milyon 300 bin ücretli çalışan arasında işin niteliği gereği çalışma saatlerini belirleme imkânına sahip sadece 1 milyon 200 bin çalışan var.

Elektrikli ve hibrit otomobil satışlarında artış trendi sürüyor

<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/elektrikli-ve-hibrit-otomobil-satislarinda-artis-trendi-suruyor-/2001986>

Türkiye otomobil pazarında hibrit ve elektrikli otomobil satışlarının payı henüz düşük seviyelerde olmasına karşın, elektrikli ve hibrit otomobil satışlarındaki artış trendi devam ediyor. Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD) verilerine göre, Türkiye'de otomobil ve hafif ticari araç pazarı, yılın 9 ayında 2019'un aynı dönemine göre yüzde 75,5 büyüyerek 493 bin 621 adet olarak gerçekleşti.

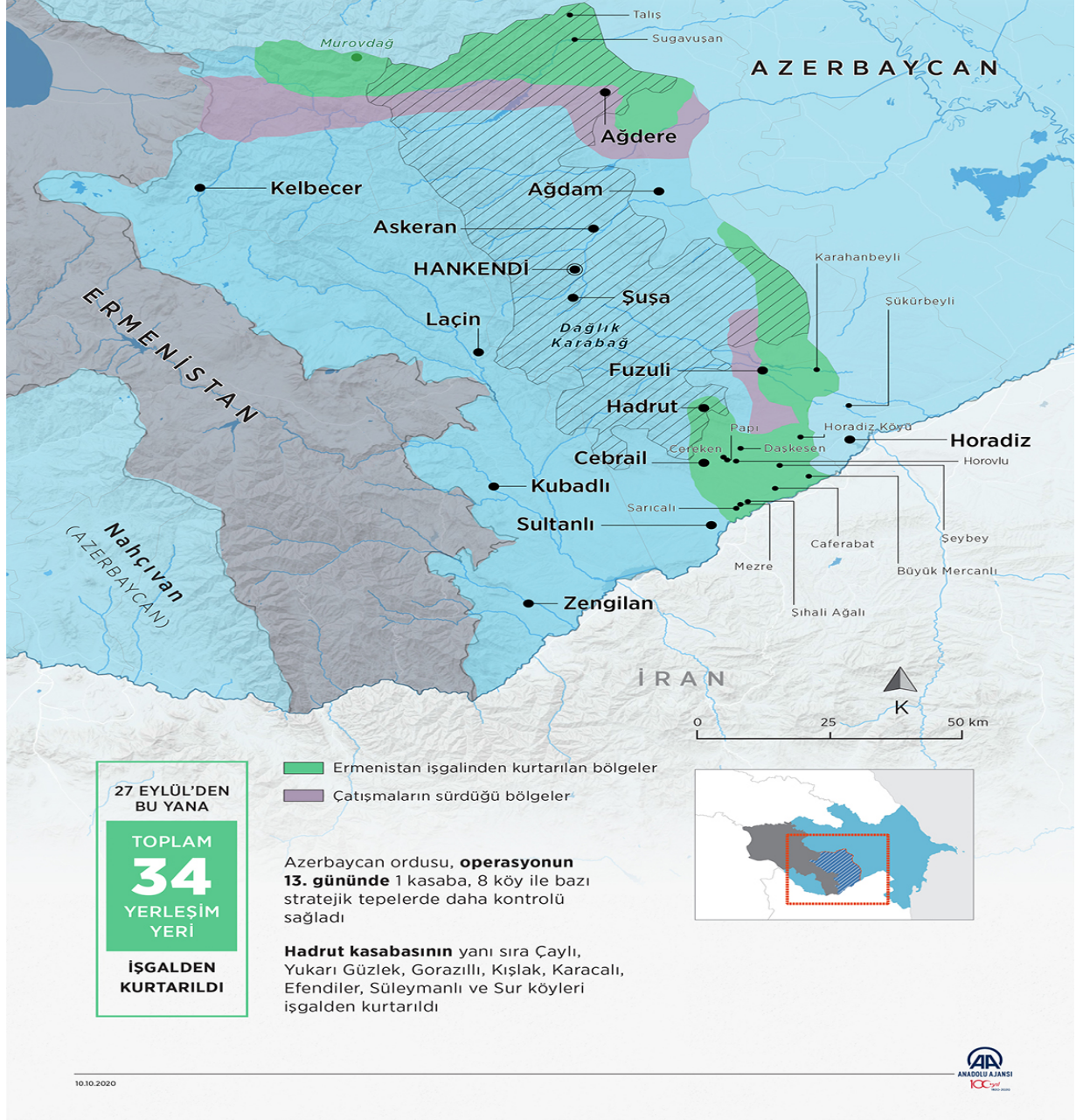
Yalnızca otomobil satışları, 9 aylık dönemde geçen yıla göre yüzde 70 artarak 388 bin 690 adet olurken, hafif ticari araç pazarı yüzde 99,2 yükselişle 104 bin 931 adede ulaştı. 2020 yılı eylül ayı sonu itibarıyla, otomobil pazarı motor tipine göre, benzinli otomobil satışları 202 bin 839 adetle yüzde 52,2 pay aldı.

Geçen yıl eylül ayı itibarıyla 7 bin 647 hibrit ve 128'de elektrikli otomobil satışı gerçekleşmişti. Bu yılın eylül sonunda ise 261 adet elektrikli ve 11 bin 750 adet hibrit otomobil satışı yapıldı. Elektrikli ve hibrit otomobillerin payı ise 3,1 olarak belirlendi.

Bu dönemde elektrikli otomobil satışları geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 103,9 ve hibrit otomobil satışları da yüzde 53,7 artış gösterdi. Böylece elektrikli ve hibrit araç satışlarındaki artış trendi eylül ayında da devam etti

Azerbaycan ordusu Hadrut kasabasını ve birkaç köyü işgalden kurtardı

Azerbaycan ordusu, işgal altındaki topraklarını kurtarmak için başlattığı operasyonda ilerlemesini sürdürüyor

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/20437>

Türkiye'nin uzay yolculuğu

Uzayda uydu sahibi 30 ülkeden biri olan Türkiye'nin aktif uydu sayısı, Türksat 5A'nın yörüngesine fırlatılmasıyla 7'ye çıkacak

Türkiye'nin aktif 6 uydusu bulunuyor

HABERLEŞME UYDULARI

TÜRKSAT 3A

TÜRKSAT 4A

TÜRKSAT 4B

GÖZLEM UYDULARI

GÖKTÜRK - 1

Hedef istihbarata yönelik tasarlanmış ve geliştirilmiş yer gözlem uydusu

5 Aralık 2016'da Fransız Guyanası'ndan fırlatıldı

GÖKTÜRK - 2

Türkiye'de özgün olarak geliştirilen ilk yüksek çözünürlüklü keşif ve gözlem uydusu

2012'de uzaya fırlatıldı

RASAT

Türkiye'de tasarlanıp üretilen ilk gözlem uydusu

17 Ağustos 2011'de Rusya'dan fırlatıldı

Türksat 5A

TÜRKİYE'NİN 5'İNCİ NEŞİL HABERLEŞME UYDUSU

30 Kasım'da **Falcon 9** roketi ile uzaya fırlatılacak

31 derece doğu yörüngesinde hizmet verecek

Frekans ve yörünge haklarını 30 yıl boyunca güvence altına alacak

Görevi sona eren uydular

TÜRKSAT 1B

TÜRKSAT 1C

TÜRKSAT 2A

BİLSAT (GÖZLEM)

10.10.2020

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/20439>

Nobel Barış Ödülü Sahibini Buldu

2020 Nobel Barış Ödülü, açlıkla mücadele çabaları nedeniyle Dünya Gıda Programı'na (WFP) verildi

DÜNYA GIDA PROGRAMI WORLD FOOD PROGRAMME (WFP)

Norveç Nobel Komitesinden yapılan açıklamada, WFP'nin açlıkla mücadele çabaları ve çatışmalardan etkilenen bölgelerde barış koşullarının iyileştirilmesine katkı sağlaması nedeniyle bu ödüle layık görüldüğü bildirildi

Dünya Gıda Programı'nın, açlıkla mücadele eden ve gıda güvenliğini teşvik eden dünyanın en büyük insani yardım kuruluşu olduğuna işaret edilen açıklamada WFP'nin, 2019'da 88 ülkede gıda güvensizliği ve açlık kurbanı olan 100 milyona yakın insana yardım sağladığı belirtildi

İLK NOBEL
ÖDÜLLERİ 1901'DE
DAĞITILDI

NOBEL BARİŞ ÖDÜLÜ MADALYASI

İsveçli sanatçı Gustav
Vigeland tarafından
tasarlandı

Bir tarafında
Alfred Nobel, diğer
tarafında *kardeşlik*
bağını temsil eden üç
erkek figürü var

Madalyada Latince
"Pro pace et fraternitate
gentium" ifadesi yer alıyor
("İnsanlığın barışı ve
kardeşliği için")

DiĞER NOBEL ÖDÜLLERİNİ KAZANAN İSİMLER

NOBEL TIP ÖDÜLÜ

HARVEY J. ALTER
(ABD'Lİ VIROLOG)

MICHAEL HOUGHTON
(İNGİLİZ BİLİM İNSANI)

CHARLES M. RICE
(ABD'Lİ VIROLOG)

Hepatit C virüsünün keşfine
yaptıkları katkılardan ötürü
ödülü kazandılar

NOBEL BARİŞ ÖDÜLÜ

İsveçli kimya mühendisi Alfred Nobel, 1895'te
ölümünden bir yıl önce, imzaladığı son vasiyetinde her
yıl fizik, kimya, tıp, edebiyat ve barış alanlarında
insanlığa büyük katkıda bulunan araştırmacılara
verilecek bir ödülün kurulmasını istedi

ADAYLAR NASIL BELİRLENİYOR?

Adaylar, İsveç Kralliyet Bilim Akademisi Nobel
Komitesi ve Norveç Nobel Komitesinin her bir alan
için seçilen üyeleri tarafından belirleniyor. **Akademi**
üyelerinin yaptığı oylamada oyların çoğunu alan
aday ödülün sahibi oluyor

NOBEL FİZİK ÖDÜLÜ

ROGER PENROSE
(İNGİLİZ MATEMATİKSEL FİZİKÇİ)

REINHARD GENZEL
(ALMAN ASTROFİZİKÇİ)

ANDREA GHEZ
(ABD'Lİ GÖK BİLİMCİ)

Kara deliklerin keşfine katkı
sağlayan çalışmalarından dolayı
ödüle layık görüldüler

NOBEL KİMYA ÖDÜLÜ

EMMANUELLE CHARPENTIER
(FRANSIZ MIKROBİYOLOG)

JENNIFER A. DOUDNA
(ABD'Lİ BİYOKİMYACI)

"Genom kurgulamasına
olanak sağlayan yöntemin
geliştirilmesine katkılarından
ötürü" ödülü kazandılar

NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

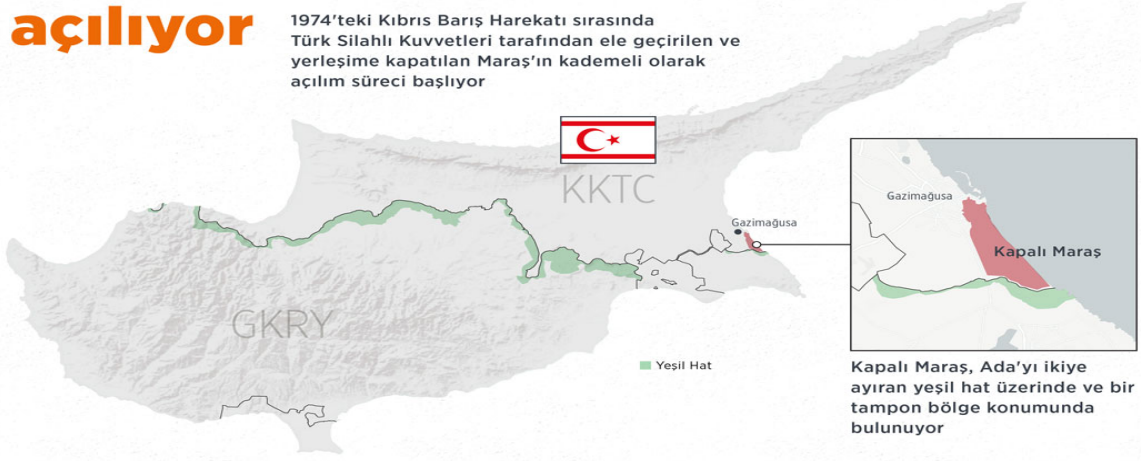
LOUISE GLÜCK (ABD'Lİ)

77 yaşındaki yazar, "Yalın bir güzellikle, bireysel
varoluşu evrenselliğe ulaştıran şaşırtıcı şiirsel sesi"
nedeniyle ödüle layık görüldü

Kapalı Maraş 46 yılın ardından kademeli olarak açılıyor

1974'teki Kıbrıs Barış Harekati sırasında Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından ele geçirilen ve yerleşime kapatılan Maraş'ın kademeli olarak açılım süreci başlıyor

Maraş'ın açılım süreci, başta Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Yardımcısı Fuat Oktay olmak üzere, Türkiye tarafından büyük destek gördü

Kapalı Maraş, Ada'yı ikiye ayıran yeşil hat üzerinde ve bir tampon bölge konumunda bulunuyor

RUM TARAFI MARAŞ KONUSUNDA UZLAŞMAZ TAVRINI SÜRDÜRDÜ

Birleşmiş Milletler (BM) himayesindeki Kıbrıs müzakerelerinde kapsamlı bir çözümün parçası olarak da görülen Maraş konusu, Rum tarafının uzlaşmaz tavrı sebebiyle çözülemedi

1980-1990

Maraş, 1980 ve 1990'lı yıllardan bu yana defalarca masaya getirilmiş olmasına rağmen Rum kesiminin karşı çıkması sebebiyle neticeye kavuşturulamadı

1993

Türk tarafı, Lefkoşa Uluslararası Havaalanı'nın açılması karşılığında, Maraş'ın BM idaresinde iki tarafın ortak kullanımına açılmasını kabul etti ancak bu plan Rumlar tarafından kabul görmedi

2003

Rauf Denktaş'ın, Rum lider Tasos Papadopoulos'a, Kıbrıs'a uygulanan tüm kısıtlamaların kaldırılması karşılığında, Maraş'ın Rum kesiminin kontrolüne verilmesi önerisi Rum tarafından karşılık bulmadı

2004

Annan Planı referandumu Rum kesimi tarafından kabul görmesi halinde, Maraş, Rum tarafının denetimine bırakılacaktı

KKTC BAŞBAKANI ERSİN TATAR

"Kendi toprağımızın kamuya ait olan sahil ve Demokrasi Caddesi ile kıyı bölgesini halkımızın istifadesine sunmak üzere fiilen çalışmalarımızı başlatıyoruz."

CUMHURBAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN

"Mülkiyet haklarına saygı gösterilerek yürütülen çalışmaların bir an önce sonuçlandırılarak Maraş'ın bütünüyle kullanıma açılmasını temenni ediyoruz. Bu konuda KKTC makamlarına her türlü desteği vermeye hazırız"

EVKAF, MARAŞ'IN VAKIF ARAZİSİ OLDUĞUNU BELİRTİYOR

Ada'daki Osmanlı mirası Kıbrıs Vakıflar İdaresi (EVKAF), Maraş bölgesinin 4 bin 500 dönüm civarında olduğunu ve bu alanın EVKAF'a ait olduğunu belirtiyor

Ancak referandumda plan Rumlar tarafından reddedilince, bu gerçekleşmedi

2017

Crans Montana'da yapılan Kıbrıs Konferansı'nda Rum tarafının uzlaşmaz yaklaşımı yüzünden kapsamlı bir çözüm ihtimalinin imkansız olduğu görüldü

2019

KKTC hükümeti, Maraş'ın açılması konusunda adım atarak, uzman ekiple bilimsel envanter çalışmasını başlattı

2020

Türkiye Barolar Birliği'nce (TBB) 15 Şubat'ta Maraş'ta "Hukuki, Siyasi ve Ekonomik Yönleri ile Kapalı Maraş Açılımı Toplantısı" düzenlendi

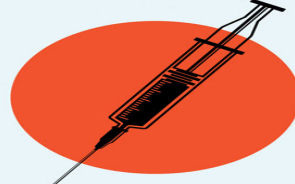
8 EKİM

KKTC sınırları içerisinde yer alan Maraş'ın bir bölümü 8 Ekim itibarıyla halkın kullanımına açılıyor

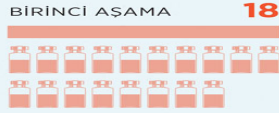

Salgından çıkışın umudu Kovid-19 aşısı için çalışmalar sonuca yaklaşıyor

Yeni tip koronavirüse (Kovid-19) karşı dünya genelinde 42 aşı adayı klinik denemelerde insanlar üzerinde test edilirken, 151 aşı adayı klinik öncesi geliştirme aşamasında bulunuyor

KLİNİK DENEMELERİ SÜREN 42 AŞI ADAYININ DAĞILIMI

KLİNİK DENEMELERDE 3. AŞAMAYA GEÇEN AŞILAR

	GELİŞTİRİCİ VE DESTEKLEYİCİ	KLİNİK DENEME SAFHASI	HEDEFLenen DENEK SAYISI	AŞI TİPİ
ABD mRNA-1273	Moderna, ABD Ulusal Alerji ve Bulaşıcı Hastalıklar Enstitüsü (NIAID)	3	30 BİN	RNA temelli
İngiltere AZD1222	Oxford Üniversitesi Jenner Enstitüsü, Oxford Aşı Grubu, AstraZeneca	3	30 BİN	Adenovirüs bileşeni
Almanya ABD Çin BNT162b1	BioNTech, Pfizer, Fosun Pharma	3	44 BİN	RNA temelli
Çin -Adsız 1	Sinopaharm, Vuhan Biyoloji Enstitüsü	3	45 BİN	İnaktif virüs
Çin -Adsız 2	Sinopaharm, Pekin Biyolojik Ürünler Enstitüsü	3	45 BİN	İnaktif virüs
Çin CoronaVac	SinoVac	3	10 BİN 490	İnaktif virüs
Çin Ad5-NCov	CanSino, Çin Askeri Tıp Akademisi	3	40 BİN	Adenovirüs bileşeni
Rusya Sputnik V	Gamaleya Araştırma Enstitüsü	3	40 BİN	Adenovirüs bileşeni
Belçika ABD Ad26COVS1	Janssen	3	60 BİN	Adenovirüs bileşeni
ABD NVX-CoV2373	Novavax	3	10 BİN	RNA temelli

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre **Türkiye'den 13 aşı adayı** klinik öncesi değerlendirme aşamasında bulunuyor

3 yerli aşı adayı klinik öncesi safhayı tamamlayarak insanlar üzerinde denemeye hazır hale geldi

Ege Üniversitesi, Sıhuk Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Acıbadem Labmed Sağlık Hizmetleri AŞ, Ankara Üniversitesi, İzmir Biyotıp ve Genom Merkezi, Boğaziçi Üniversitesi, Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve Koçak Farma

Erciyes Üniversitesi

2

Koçak Farma

1

08.10.2020 Kaynak: Dünya Sağlık Örgütü

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/20408>

Kitap Tavsiyesi

